

Odprava okrajev v Črni gori

Pred kratkim je zvezni izvršni svet sprejel predlog republiškega izvršnega sveta Crne gore, da naj se v zakon o komunalni ureditvi vnesejo spremembe, ki bodo omogočile odpravo okrajev v Črni gori. Tako lahko pričakujemo, da bodo prihodnje leto občine v Črni gori prevzele skoraj vse dosedanje pristojnosti okrajev. Hkrati z odpravo okrajev bodo tudi združili nekatere občine, tako da bo namesto sedanjih 36 morda le 30 občin na ozemlju Crne gore. Predstavljale bodo enotna gospodarska področja, kar ni tako pri sedanjih okrajih.

Glede pristojnosti bo republika prevzela od okrajev samo odločanje na drugi stopnji v upravnem postopku, kolikor pa bo v nekaterih stvareh odločala na prvi stopnji, bo za pristojnost druge stopnje ustanovljena posebna komisija. Republika bo verjetno prevzela od okrajev tudi nekatere inšpekcije, na primer šolsko.

Notranja struktura posameznih občinskih odborov se ne bo spremenila. Vse občine bodo dobile zbere proizvajalcev, medtem ko so jih doslej imele le občine na mestnih področjih. Posamezne občine ne bodo imele samostojno vseh organov, temveč bodo nekateri skupni več občinam. To se predvsem nanaša na javna pravobranilska, sodišča itd. Sicer pa kakšnih drugih sprememb verjetno ne bo.

Kljub temu pa pričakujejo, da bo prenos poslov okrajnih odborov na občine

zelo pozitivno učinkoval in prispeval k nadaljnji krepitvi in razvoju komunalne ureditve.

Struktura sedanjih okrajev v Črni gori je v znatni meri otežkočala njihovo pravilno in smotno delo. Okrajji predvsem niso bili gospodarske celote, tako da je posameznim občinam bilo vseeno, ali pripadajo enemu ali drugemu okraju. Na drugi strani je bila skoraj vsa problematika posameznih okrajev osredotočena samo na eno ali največ dve občini. To so bile praviloma močne in razvite občine, pa je tako šlo za dvojno anomalijo. Kajti okraj je razpravljaj in proučeval probleme, ki so bili že odločeni v občini, katere sestava odbora je bila morda celo močnejša kakor sestava okrajnega odbora (pretežno vidnejši delavci, a v okrajnem odboru v večjem številu manj izobraženi

kmetovalci). Problematika nerazvitih občin, kjer bi bilo posredovanje okraja edino smotno, ni niti prihajala pred okrajni odbor, ker so bila to v celoti manj pomembna vprašanja, za katera so bile občine že sedaj pristojne.

Razen tega je postopek zapleten in dolgotrajen, ker številni sklepi občin ne morejo biti uveljavljeni pred sejo okrajnega odbora tako, da včasih čakajo tudi po dva meseca. Casovni prihranki bodo realizirani tudi s tem, da bo promet med državljanji in odbori popolnoma prešel na občine, ki so jim mnogo bližje tako prostorno kakor tudi po načinu dela.

Odprava okrajev bo sprostila znatno število strokovnih kadrov, ki doslej v okrajnih odborih niso bili dovolj zaposleni, ker so, kakor je bilo že poudarjeno, reševali zadeve, ki so bile že rešene v občini. Ti kadri bodo precej okrepili strokovno sestavo občinskih upravnih služb, a tudi gospodarske organizacije. Z. M.

Pomembne novosti v zagrebški občini „Črnomerac“

V Zagrebu so nedavno na oglu Ilice in Vinogradske ulice odprli moderno urejeno veleblagovnico »Črnomerac«, v kateri je mogoče dobiti vsa živila in različne hišne potrebščine. Pult frizider, to je hladilne naprave, jamčijo potrošniku, da bo dobil ob vsakem času sveže delikatesno blago.

Hkrati so odprli tudi »potujočo pralnico perila«, novo vrsto uslužnostne de-

lavnice, kakršnih doslej nismo imeli. Zavrtite telefon, jo pokličete in naročite za jutri ob določenem času stroj za pranje perila. V dogovoru s stanovanjskimi najemniki lahko naroči stroj tudi hišni svet. To je morda tudi najbolj prikladno, da ni treba stroja brez posebne potrebe stalno prenašati. Deset aparatov za pranje perila že kroži po mestu, uslužbenec pa, ki jih pripelje, nauči naročnika, kako mora ravnati z aparatom. Tako bodo kmalu »pripotovali« do vaše hiše na kolesih tudi sesalci za prah, stroji za čiščenje parketov itd. Vse to gre naglo, ob določenem času, za ustrezno nadomestilo.

V občini Črnomerac adaptirajo sedaj prostore za ureditev sodobne kuhinje, v kateri bodo pripravljali štiri menuje za kosilo in tri za večerjo. Cena za kosilo in večerjo se bo gibala od 150 do 170 din. Ob tej kuhinji bo obratovala tudi mlečna restavracija, ki bo opremljena z najmodernejšimi hladilnimi napravami. V njih bodo pripravljali najrazličnejše kombinacije jedi iz mlečnih izdelkov, jajc, sadja itd. Opremo za kuhinjo in tudi za mlečno restavracijo že izdelujejo.

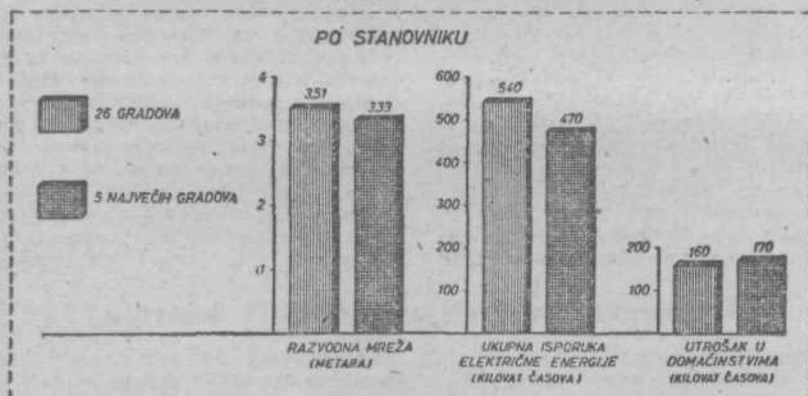
Da bi vse to dosegli v sorazmerno kratkem razdobju in da ne bi ostali samo pri tem, so bile potrebne solidne priprave. V občinskem ljudskem odboru smo zvedeli, kako se je to razvijalo. Najprej so raziskali, koliko bi bilo interesov, koliko od teh jih je zaposlenih, koliko je družin, v katerih delata oba zakonca, koliko je samcev in tistih, ki so začasno izven delovnega razmerja.

Z anketo so ugotovili za katere vrste uslužnostnih delavnic je največ zanimanja, posebno pri zaposlenih gospodinjah in samcih. Ugotovili so celo, koliko posamezno gospodinjstvo lahko da za določeno vrsto uslug. Zato 250 din za uporabo stroja za pranje perila ni samovoljna številka.

Kako potrebno je odpirati razne uslužnostne obrate v Zagrebu in reševati vprašanje cenene prehrane, dovolj ilustrira naslednjih nekaj števil. Na področju mesta je od 150.000 delavcev in uslužbencev 50.000 žensk, a samcev 35.000. Ena izmed zagrebških občin je torej začela reševati te probleme. Za druge občine pravijo, da pričakujejo, kakšne bodo izkušnje občine Črnomerac.

Marija Erbežnik

Električna energija in razdelilno omrežje

Anketa, ki je bila opravljena v 26 mestih*, je pokazala, da znaša dolžina razdelilne električne mreže 351 m na prebivalca. Povprečje skupne dobave električne energije je doseglo v tej skupini mest v l. 1956 540 kilovatnih ur. Splošno povprečje dobav električne energije povečujejo industrijski kraji, ki absorbirajo največji del dobav po mestih. Kolikor izločimo količine oddane industriji in ustanovam ter posebej izkažemo povprečje električne energije potrošene po gospodinjstvih, dobimo povprečje 160 kilovatnih ur na prebivalca.

Zanimivo je, da skupina petih največjih mest (Beograd, Zagreb, Skoplje, Ljubljana in Sarajevo) kaže manjše povprečje dolžine razdelilne mreže in skupno dobavljene električne energije kakor vsa skupina anketiranih mest. Edino poraba po gospodinjstvih je večja za 10 kilovatnih ur.

Ta podatek kaže, da so komunalni problemi v velikih mestih težji in bolj ostri kakor v manjših krajih. Kajti normalno bi bilo pričakovati, da sta razdelilna mreža in napajanje z električno energijo na prebivalca znatno večja v velikih mestih, kakor so povprečja mestnih naselij. Potrošnja električne energije na prebivalca v gospodinjstvih je prav tako neznatno večja, kar dokazuje, da je uporaba električnih aparatov še vedno majhna.

Najdaljšo razdelilno mrežo na prebivalca ima Karlovac, in to 12,64 metra, kar je skoraj štirikrat več od splošnega povprečja. Industrijski kraj Zenica zaseda s 5120 kilovatnimi urami prvo mesto po skupni količini porabljene električne energije, medtem ko vodi v potrošnji električne energije dobavljene gospodinjstvom Split, ker sprejema 480 kilovatnih ur na prebivalca.

* Beograd, Zagreb, Skoplje, Ljubljana, Sarajevo, Kragujevac, Niš, Novi Sad, Priština, Subotica, Zrenjanin, Dubrovnik, Karlovac, Osijek, Pulj, Reka, Split, Celje, Maribor, Banja Luka, Mostar, Tuzla, Zemica, Bitolj, Nikšić in Titograd.